

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขต  
กรุงเทพมหานคร

The Effecting Factors on Political Participation in youth  
of Krung Thep Maha Nakhon.

---

สรพงษ์ เกิดแก้ว<sup>1</sup>

Soraphong Koetkaeo<sup>1</sup>

---

**บทคัดย่อ**

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน และการวิเคราะห์จำแนกพหุ (MCA) ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ครอบครัว ( $F = 3.059$ ,  $\text{Sig.} = .028$ ) เพื่อน ( $F = 4.724$ ,  $\text{Sig.} = .008$ ) พรรคการเมือง ( $F = 13.342$ ,  $\text{Sig.} = .000$ )

**คำสำคัญ:** ปัจจัยที่มีอิทธิพล, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, กรุงเทพมหานคร

---

<sup>1</sup> นักวิชาการ เดอะ วิสโตม เพรส

อีเมล soraphong\_kk@hotmail.com

### Abstract

The objective of this research is to the Effecting Factors on Political Participation in youth of Krung Thep Maha Nakhon. This research is quantitative research. Collected from 400 samples. Using the method of Accidental Sampling sampling. The analysis statistic are means, standard deviation, Multiple Classification Analysis( MCA. The result shows that the Effecting Factors on Political Participation in youth of Krung Thep Maha Nakhon with statistical significance at the .05 level were family ( $F= 3.059$ ,  $Sig=.028$ ) friends ( $F.= 4.724$ ,  $Sig.=. 008$ ) Political parties ( $F.= 13.342$ ,  $Sig=.000$ ).

**Keywords:** Effecting Factors, Political Participation, Krung Thep Maha Nakhon.

## บทนำ

ในช่วงระยะเวลาไม่กี่สิบปีที่ผ่านมาเกิดการชุมนุมประท้วง เรียกร้องประเด็นปัญหาทางการเมืองในช่วงเวลาต่างๆ ของแต่ละรัฐบาล ซึ่งการชุมนุมประท้วงทางการเมืองเป็นสิทธิเสรีภาพพื้นฐานทางการเมืองของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ปฏิเสธไม่ได้ว่าเรามีส่วนร่วมทางการเมืองในปัจจุบันมีความหลากหลายทั้งประเด็นในการเคลื่อนไหวเรียกร้อง หรือกลุ่มคนแต่ละกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ซึ่งการที่สมาชิกของสังคมทางการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญระบอบประชาธิปไตยสามารถใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองแสดงออกความคิดเห็น การชุมนุมด้วยความสงบปราศจากอาวุธ และต้องเคารพสิทธิของผู้อื่น ทั้งนี้ภายหลังการเลือกตั้งปี 2562 เป็นต้นมา การเคลื่อนไหวทางการเมืองไทยไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองของพรรคการเมือง นักเคลื่อนไหวทางการเมือง แต่ทว่ากลับเกิดการเคลื่อนไหวเรียกร้องจากกลุ่มเยาวชน นิสิตนักศึกษามากขึ้นในกลุ่มต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษา ในประเด็นเกี่ยวกับการศึกษา การเคลื่อนไหวทางการเมือง หรือการปฏิรูประบบโครงสร้างทางการเมือง กฎหมาย และสิทธิเสรีภาพทางการเมือง ในมิติของประเด็นการเคลื่อนไหว หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไปตามเหตุและผลการเคลื่อนไหวเป็นไปตามการกระทำที่ได้รับความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญหรือถูกดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนกฎหมายแห่งรัฐที่กำหนดไว้จากการกระทำดังกล่าว

แต่หากพิจารณาในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของเยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษาเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจว่าเยาวชนได้รับการกล่อมเกลาเรียนรู้ทางการเมืองจากเหตุปัจจัยใดที่ทำให้เยาวชนมีทัศนคติ ความรู้สึกทางการเมืองหรือแรงจูงใจทางการเมืองมาจากอิทธิพลใด หากมองในบริบทของโลกประชาธิปไตยสิทธิเสรีภาพทางการเมืองความเสมอภาคเป็นเรื่องทั่วไปตามสิทธิหน้าที่ของความเป็นพลเมือง สิ่งที่น่าสนใจคือการศึกษาค้นคว้าการสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีให้กับเยาวชนให้กลายเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในสังคม หรือการส่งเสริมปลูกฝังแนวคิดสิทธิเสรีภาพเสมอภาคตามระบอบประชาธิปไตยมาจากปัจจัยใด หรือมีอิทธิพลใด และแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมือง ความคิด ทัศนคติ ความเชื่อทาง

การเมืองของเยาวชนนั้น มีมูลเหตุปัจจัยใดที่กล่อมเกล้าให้เยาวชนมีคุณลักษณะความคิด การมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะนั้น

จากหลักการเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร จะสามารถสร้างคำอธิบายและปรากฏการณ์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนได้ว่าได้รับอิทธิพลหรือปัจจัยใดที่สนับสนุนกล่อมเกล้าให้เยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในช่วงที่ผ่านมา อันจะนำไปสู่แนวทางการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เหมาะสมกับวิถีทางประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสมทั้งในบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองต่อไป

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเสนอแนะเพิ่มเติมปัจจัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร

### ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ปัจจัยที่มีต่อการกล่อมเกล้าทางการเมือง ประกอบด้วย ครอบครัว เพื่อน สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน ศาสนา และพรรคการเมือง จุมพล หนิมพานิช (2528: 17-18)

ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เยาวชนที่อาศัยหรือพำนักในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษาดังแต่ กันยายน -ธันวาคม พ.ศ. 2564

## วิธีการศึกษา

ในการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ เยาวชนที่มีอายุ 15-24 ปี ที่อาศัย พำนักอยู่ในจังหวัด กรุงเทพมหานคร ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในเชิงปริมาณล้น 400 ตัวอย่าง

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม (Questionnaires) กำหนดมาตราวัดแบบแบ่งช่วง (Interval Scale) มี 5 ระดับ โดยวัดเป็นระดับความคิดเห็นตามคะแนน กำหนดคะแนนไว้ในแต่ละระดับ ดังนี้ (Likert, 1967) มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ทั้งนี้ผลไปทดสอบความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .895

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยนำผลข้อมูลที่รวบรวมได้มาประมวลผลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน และการวิเคราะห์จำแนกพหุ (MCA)

## ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อเสนอแนะเพิ่มเติมปัจจัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ ของเยาวชนที่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร (n=400)

| ปัจจัยส่วนบุคคล                   | จำนวน | ร้อยละ |
|-----------------------------------|-------|--------|
| เพศ                               |       |        |
| ชาย                               | 121   | 30.25  |
| หญิง                              | 279   | 69.75  |
| อายุ                              |       |        |
| 15 ปี                             | 14    | 3.5    |
| 16-18 ปี                          | 99    | 24.75  |
| 19-21ปี                           | 161   | 40.25  |
| 22-24 ปี                          | 126   | 31.5   |
| ระดับการศึกษา                     |       |        |
| มัธยมศึกษาตอนต้น                  | 35    | 8.75   |
| มัธยมศึกษาตอนปลาย                 | 122   | 30.5   |
| ปริญญาตรี                         | 243   | 60.75  |
| การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง |       |        |
| ทีวีโทรทัศน์                      | 39    | 9.75   |

| ปัจจัยส่วนบุคคล                         | จำนวน | ร้อยละ |
|-----------------------------------------|-------|--------|
| อินเทอร์เน็ต Facebook,<br>Line, YouTube | 322   | 80.5   |
| หนังสือพิมพ์                            | 9     | 2.25   |
| การสนทนาพูดคุยการเมือง<br>กับบุคคลอื่น  | 30    | 7.5    |

จากตารางที่ 1 พบว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 69.75 และเพศชาย จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.25 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 19-21 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.25 รองลงมาได้แก่ 22-24 ปี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 16-18 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75 และสุดท้ายอายุ 15 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5

ด้านระดับการศึกษา พบว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 60.75 รองลงมาได้แก่ มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 และสุดท้ายมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.75

ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง พบว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ติดตามข่าวจากอินเทอร์เน็ต Facebook, Line, YouTube จำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5 รองลงมาได้แก่ ทีวีโทรทัศน์ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.75 การสนทนาพูดคุยการเมืองกับบุคคลอื่น จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และสุดท้ายคือ หนังสือพิมพ์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.25

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนใน  
เขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขต  
กรุงเทพมหานคร

| ที่มาของการผันแปร     | ผลรวม        | DF  | ค่าเฉลี่ย         | F      | ระดับ<br>นัยสำคัญ |
|-----------------------|--------------|-----|-------------------|--------|-------------------|
|                       | กำลัง<br>สอง |     | ผลรวม<br>กำลังสอง |        |                   |
| ตัวแปรอิสระ           | 20.511       | 21  | .976              | 2.513  | .000              |
| ครอบครัว              | 3.318        | 3   | 1.138             | 3.059  | .028              |
| เพื่อน                | 3.706        | 2   | 1.802             | 4.724  | .008              |
| สถาบันการศึกษา        | 1.218        | 5   | .264              | .715   | .621              |
| สื่อมวลชน             | 4.258        | 6   | .692              | 1.754  | .081              |
| ศาสนา                 | 1.585        | 3   | .663              | 1.870  | .151              |
| พรรคการเมือง          | 4.849        | 1   | 4.958             | 13.342 | .000              |
| การผันแปรที่อธิบายได้ | 20.511       | 21  | .986              | 2.413  | .000              |
| การผันแปรที่เหลือ     | 151.267      | 378 | .363              |        |                   |
| การผันแปรทั้งหมด      | 161.778      | 399 | .414              |        |                   |
| Multiple R            | .456         |     |                   |        |                   |
| Multiple R Square     | .327         |     |                   |        |                   |

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน  
ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 , (F.= 2.413 , Sig.=.000)  
เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของตัวแปรอิสระ พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ  
มีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 ได้แก่ ครอบครัว( $F= 3.059$ ,  $Sig.=.028$ ) เพื่อน ( $F= 4.724$ ,  $Sig.=.008$ ) พรรคการเมือง ( $F= 13.342$ ,  $Sig.=.000$ ) ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 45.6 (Multiple  $R=.326$ )

## อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครในครั้งนี้พบว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยเยาวชนส่วนใหญ่ติดตามข้อมูลข่าวสารทางจากอินเทอร์เน็ต Facebook, Line, YouTube ทวิตเตอร์ฯ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองพบว่าปัจจัยด้านครอบครัว เพื่อน และพรรคการเมืองมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเมืองของเยาวชนยังคงมาจากครอบครัวและเพื่อนที่เยาวชนสามารถพูดคุยสื่อสารทางการเมืองได้ในวิถีชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งพรรคการเมืองที่สร้างอุดมการณ์ทางการเมืองความคิดความเชื่อผ่านการสื่อสารทางการเมือง อินเทอร์เน็ต Facebook, Line, YouTube ทวิตเตอร์ฯทำให้เกิดการสื่อสารข้อความต่างๆ นำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการแสดงความคิดเห็นหรือ รวมชุมนุมทางการเมืองประท้วงในประเด็นต่างๆ ของเยาวชนได้สอดคล้องกับงานวิจัยของยลดา ส่องค์สุวรรณ และคณะ (2563)ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ การใช้โซเชียลมีเดียประเภทการส่งข้อความ (Message) และการบันทึกข้อมูลและแบ่งปัน (Upload and Share)นอกจากนี้ การส่งข้อความ (Message) มีผลต่อความรู้ทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาธิปไตย เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมปัจจัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครสะท้อนให้เห็นว่าสถาบันครอบครัวยังคงเป็นสถาบันหลักที่สำคัญในการหล่อเลี้ยงหรือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเยาวชนในการรับรู้พัฒนากระบวนการทางการเมืองที่เหมาะสมกับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นครอบครัวควรส่งเสริมปลูกฝังให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิหน้าที่พลเมืองตามรัฐธรรมนูญ บทบาทหน้าที่ของตน หรือบรรยากาศภายในครอบครัวที่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นต่างๆ เช่นเดียวกันกับเพื่อนเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับเยาวชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นอิทธิพลด้านเพื่อนจำเป็นต้องมีการพูดคุยสนทนาประเด็นทางสังคม การเมืองต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาจิตสาธารณะ หรือกิจกรรมทางการเมืองที่เหมาะสมปลอดภัย และปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับกฎหมายอย่างเคร่งครัด และเพื่อนควรสร้างบรรยากาศให้มีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของเพื่อนๆ อยู่เสมอ เช่นเดียวกันกับพรรคการเมืองควรตระหนักและส่งเสริมสื่อสารทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ให้เยาวชนตระหนักยึดถือหลักกฎหมายและปฏิบัติตามกฎหมาย มีความเสียสละ คำนึงถึงผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวมมากกว่าของพรรค หรือการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองด้วยหลักเหตุผล สันติวิธีเป็นต้น

### ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ 1) มิตินโยบายของสถาบันการศึกษา หรือโรงเรียนควรจัดนโยบายของสถานศึกษาให้มีการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ประเทศไทยและประวัติศาสตร์การเมืองโลกที่เหมาะสม ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ชุมชน และจัดกิจกรรมระหว่างการเรียนการสอนให้เยาวชนยึดมั่นต่อความถูกต้อง คุณงามความดีมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ 2) มิตินโยบายของสื่อมวลชนส่งเสริมนำเสนอข้อมูลที่คำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม สาธารณะมากกว่าผลประโยชน์ของกลุ่มด้วยความถูกต้องเหมาะสม

## บรรณานุกรม

- จุมพล หนีมพานิช. (2528). กระบวนการเรียนรู้ ทาการเมืองกับทัศนคติทาการเมืองของ  
คนไทย.ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของการ  
เมืองไทย หน่วยที่ 5 .นนทบุรี, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยลดา สี่วงศ์สุวรรณ และคณะ. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทาการเมือง  
แบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของ  
ประเทศไทย.วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 4(3),317-  
326